

Durant els tres primers mesos de vida, es calcula que un nadó necessita fins a vuit bolquers diaris. A mesura que l'infant creix, aquesta quantitat disminueix, però, tot i així, durant el seu primer any de vida n'haurà consumit unes 2.180 unitats. Per tant, si un paquet de cent unitats de bolquers per a nadons d'entre 3 i 6 kilos costa uns 17 euros, a final de mes els pares hauran invertit en aquesta necessitat gairebé 30 euros. Per tant, en un any només en bolquers se'ls han esfumats més de 370 euros. Però el més curiós d'aquesta xifra és que 60 euros s'han destinat a pagar el 16% d'IVA que grava aquest tipus d'article, considerat de luxe a l'estat espanyol.

Impost europeu, aplicació estatal. Els tipus impositius són aplicats per cadascun dels estats membre de la Unió Europea, però sempre d'acord

Tot i ser una necessitat, els bolquers es consideren un luxe, almenys pel que fa als impostos que els graven, un 16%. El Congrés espanyol ha acceptat una proposició no de llei per exigir a la Unió Europea que no es quedi "en bolquers" en matèria tributària i que els inclogui a la seva llista de productes susceptibles d'aplicació d'IVA reduït, tal com va fer ara fa quatre anys amb les compreses i els tampons. Però, qui determina quines són les nostres necessitats i què hem de pagar per aquestes?

Necessitats a preu de luxe

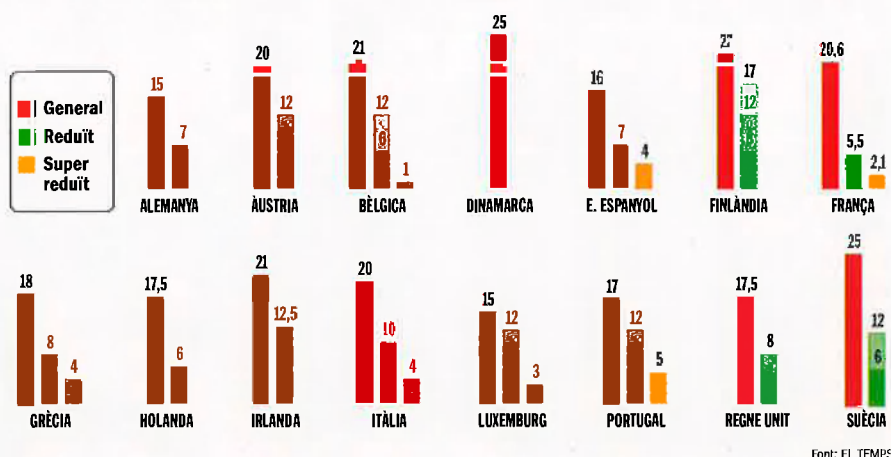

amb les directrius comunitàries. És a dir, els estats poden decidir quin és el tipus impositiu que aplicaran als seus productes i serveis, però seguint els criteris imposats per la Unió, que, per la seva part, els revisarà cada dos anys, modificant-los si escau. En matèria de l'impost sobre el valor afegit (IVA), Europa marca que ha d'existir un tipus normal, no inferior al 15%, i un o dos tipus reduïts, que han de superar el 5%, tot i que es permet que algun país mantingui tipus inferiors si els tenia abans de l'1 de gener del 1991. Aquest és el cas de l'estat espanyol, que aplica diferents tipus: 16% (tipus normal), 7% (tipus reduït) i 4% (tipus super-reduït). D'altra banda, queden exempts del pagament d'IVA els serveis sanitaris, l'assistència a persones grans i l'educació.

A través de l'annex de la sisena directiva, la norma comunitària que estableix el sistema actual d'IVA, la Unió Europea escull quins són els béns i serveis que poden acollir-se al tipus reduït i deixa a cada país membre la decisió de quin serà el tipus que ha d'aplicar. Per exemple, a l'estat espanyol els medicaments són gravats amb un 4%, ja que es consideren articles de primera necessitat. La Unió Europea, però, no cita l'excepció dels bolquers, ni per a infants ni per adults. Aquest buit legal permet que, malgrat que socialment siguin un producte essencial per al consum diari de les famílies, es continui pagant la pauta general del 16% d'IVA, i no el 4% que paguem en adquirir altres productes necessaris com el pa o la llet.

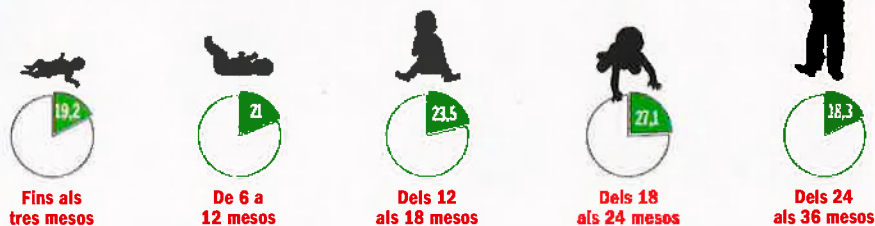
Per redimir aquest greuge comparatiu, i a proposta de Convergència i Unió, la Comissió d'Economia i Hisenda del Congrés espanyol va aprovar a final del 2005 una proposta no de llei que animava el Govern a impulsar en la Unió Europea les mesures necessàries per aplicar una reducció del 16 al 4% sobre l'IVA en els bolquers d'un sol ús. Segons Josep Sánchez Llibre, portaveu del grup convergent a la cambra, aquesta iniciativa respon a qüestions de "justícia social i de protecció de la família", al mateix temps que representa un ajut "gens menyspreable" per a moltes de les famílies, sobretot les més de 572.000 famílies nombroses d'arreu de l'estat espanyol.

Tipus vigents d'IVA a diversos països de la UE

Despesa en bolquers en infants de fins a 3 anys

Percentatge del total de despeses que ocasionen

Ara bé, no solament els infants, o els seus pares, seran els beneficiaris en cas d'aprovar-se a Brussel·les aquesta proposta. També la franja d'adults que pateix d'incontinència i que va fer una despesa, durant l'any 2004, de 213 milions d'euros en concepte de bolquers. Actualment, paguen per aquest producte un IVA reduït del 7%, i la nova proposta pretén reduir aquest gravamen fins al 4%. Tot i votar-hi a favor, els socialistes van expressar els seus dubtes respecte als beneficis que comportaria per a l'estat l'aplicació en aquest sector, ja que, segons ells, van a càrrec majoritàriament de la Seguretat Social.

Compreses i tampons: l'antecedent. Fer entrar els bolquers en la llista de necessitats és només la punta de l'iceberg d'una antiga reivindicació. El primer combat el van lliurar l'any 2002 els productes d'higiene íntima, en particular compreses, tampons i protectors íntims, quan els socialistes van demanar-ne una reducció del 16% al 4%. Després d'una primera negativa dels populars, aleshores al Govern espanyol, que al·legaven possibles problemes d'estabilitat pressupostària, final-

ment al desembre es va aprovar la reforma fiscal. Des de l'1 de gener del 2003 aquests productes d'higiene íntima es gravaven amb un 7%.

La possibilitat de reduir el tipus d'IVA en els bolquers hauria de seguir el camí traçat pels seus predecessors. És a dir, després de ser aprovada al Congrés dels Diputats, aquesta proposta no de llei arriba al Consell de la Unió Europea, l'únic amb entitat per modificar la llista de productes que poden anar a tipus reduït i afegir-hi altres serveis o productes encara no inclosos. Això sí, la decisió de modificar el contingut de l'annex H de la sisena directiva l'han de prendre per unanimitat tots els membres del Consell.

L'exemple europeu. Si analitzem la situació d'aquests impostos als països veïns, podem establir algun tipus de paral·lelisme quant a l'aplicació de tipus d'IVA reduïts. Malgrat que en l'annex H els bolquers no consten com a tals, alguns països de la Unió Europea han reduït l'impost considerant-los productes farmacèutics. En alguns dels estats membre s'opta per aplicar una "taxa zero". En el cas de Xipre o Malta, per

Mentre que hi ha béns que es graven amb un 7% d'IVA, altres productes igual de necessaris, com són els bolquers, continuen gravant-se amb un 16%.

RAFA GIL

exemple, queden exempts d'IVA els productes farmacèutics i medicaments. D'altres, com Irlanda o el Regne Unit, van més lluny en les polítiques socials i graven amb "taxa zero" la roba i les sabates dels infants.

Tot i aquests tipus de gravàmens especials i les demandes d'ampliar l'annex H, la professora de Dret Tributari de la UB Maria Dolors Torregrosa apunta que la tendència de la Unió Europea és d'apujar aquest impost. "La intenció és que els tipus reduïts i super-reduïts no siguin inferiors al 5%", i afegeix que "la Unió Europea no té interès a abaixar aquest impost ja que en recapta l'1% del total". A més, d'aquesta manera pot fer mans i mànigues amb els països nousvinguts de l'Europa dels 25 que tenen un termini especial per harmonitzar les seves taxes impositives. D'altra banda, Torregrosa assegura que es fa un mal ús del terme "impost de luxe" per parlar de l'aplicació del 16% d'IVA i considera que és, "si més no, opinable", ja que ens referim a "un tipus normal, no incrementat, que

Quan la necessitat es confon amb el plaer

La llista de la sisena directiva i la lectura que cada país membre en fa dona situacions extremadament contradictòries. Per exemple, mentre que per poder adquirir un paquet de bolquers hem d'abonar el 16% d'IVA, aquell qui vulgui assaborir un autèntic caviar rus només veurà incrementat en un 7% el seu preu en concepte d'aquest impost. El mateix passa amb el pernil. La raó és ben simple. Tots els aliments considerats de primera necessitat són gravats amb un 4% d'IVA i la resta passen al 7%. Posats a fer paral·lelismes, paguem el mateix percentatge d'impost a l'hora de comprar un paquet de bolquers que si adquirim una joia o un abric de pell.

Alguns països de la Unió Europea han reduït l'impost dels bolquers passant a considerar-los productes farmacèutics

és dels més baixos de la Unió Europea".

Sigui com sigui, pagar aquest impost per un article que, avui dia, és de primeríssima necessitat resulta colpidor per a les economies domèstiques. Segons Torregrosa, el problema de l'estat espanyol no és l'IVA, sinó l'increment constant de preus, que, en alguns sectors com l'alimentació, "és del tot injustificat".

Laura de Andrés